

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת שרן מרים השכל

4614/25/פ

הצעת חוק זיכרון השואה והגבורה – יד ושם (תיקון – זיכרון גבורת היהודים שהצילו את בני עמם),
התשפ"ד–2024

1. תיקון סעיף 1 בחוק זיכרון השואה והגבורה – יד ושם, התשי"ג–1953¹, בסעיף 1(4), בסופו יבוא "וששמו נפשם בכפם להצלת בני עמם".

דברי הסבר

כ-85 שנים לאחר פרוץ מלחמת העולם השנייה, והשמדת כ-6 מיליון יהודים על-ידי המשטר הגרמני הנאצי ועוזריו, ההיסטוריוגרפיה של השואה עדיין נוטה להציג את היהודים כקורבנות בלבד. גבורתם של יהודים רבים שהצילו יהודים אחרים, בני עמם, בחירוף נפש ותוך סיכון ממשי לחייהם ולחיי בני משפחותיהם, ידועה רק למתי מעט. חרף התנאים הקשים, החל מיום עליית המפלגה הנאצית לשלטון ועד לסיום מלחמת העולם השנייה, בוצעו פעולות הצלה רבות ומגוונות בידי יהודים. למעלה מ-5,000 פעולות הצלה יהודיות בוצעו ב-38 המדינות שכבשו הגרמנים, בבעלות בריתה של גרמניה ובשאר המדינות שידו הארוכה של ציר הרשע הגיעה אליהן. חלק מפעולות אלו צלחו, חלקן עלו בתוהו, ואולם בכולן המצילים העמידו את חייהם בסכנה אדירה אף על-פי שיכלו להימלט, חלקם שילמו מחיר כבד מנשוא ואף הקריבו את חייהם.

מטרת הצעת חוק זו היא לעשות צדק היסטורי ולתקן את העוול שנגרם לזכרם ולמורשתם של אותם יהודים, שבקורבנם הקדוש ובמופת גבורתם הצילו את הדורות הבאים. לפיכך, מוצע לתקן את חוק זיכרון השואה והגבורה – יד ושם, התשי"ג–1953, שעיגן בחקיקה הישראלית את רשות הזיכרון יד ושם, ולהבהיר כי במסגרת הנצחת זכר השואה יונצחו גם היהודים שסיכנו והקריבו את חייהם כדי להציל את בני עמם.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת גלעד קריב (פ/24/3126 ; פ/25/4568).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ו באייר התשפ"ד (03.06.2024)